

Opetus- ja kasvatustalouden talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025–2026

Opetus- ja kasvatustalouden 18.09.2023 § 78
643/02.02.00/2023

Valmistelija sivistysjohtaja Terho Taarna, talouspäälikkö Kim Salo ja
vastuualuejohtajat

Kaupunginhallitus on 29.5.2023 antanut toimialoille ja lautakunnille ohjeet vuoden 2024 talousarvioesityksen laatimista varten. Kaupunginhallituksen antamat talousarviotyön lähtötiedot ja laadintaohjeet löytyvät kaupungin verkkosivuilta "Esityslistat ja pöytäkirjat" -osiosta, kaupunginhallituksen kokouksen 29.5.2023 § 237 liitteestä.

Käyttömenot ja -tulot vuodelle 2024

Vuoden 2024 talousarvioraamien ja taloussuunnitelman 2025–2026 kokonaisuus muodostuu talousarviolaadinnan aikataulutuksesta, yhteydestä kaupunkistrategian tavoitteisiin, arvioihin toimintaympäristön keskeisimmistä muuttujista ja niiden vaikutuksista talousarvion laadintaan sekä lähtökohdista ja oletuksista ensi vuoden suunnitteluun.

Maailmantalouden kehitysnäkymät eivät alkuvuoden aikana juurikaan merkittävästi kohentuneet. Rahoituslaitosten talouden kasvunäkymät ennusteiden mukaan ovat edelleen negatiivisia kувalle vuodelle, mutta vuoden 2024 näkymät olisivat jo hieman positiivisempia. Pohjainflaatio laukkaa edelleen korkealla tasolla ja korkojen nostoja on edelleen vielä odotettavissa kuluvalle vuodelle. Ensimmäisiä koronlaskuja on mahdollisesti nähtävissä vasta ensi vuonna. Epävarmuutta on siis edelleen paljon, ja ennustaminen haasteellista.

Keskeisimpiä haasteita vuodelle 2024 tulee erityisesti olemaan valtionrahoituksen mahdollinen kaventuminen, käyttötalouden kustannuspaineet, investointien rahoittaminen sekä velkaantuminen.

- Talousarvioraamien valmistelun ollessa käynnissä, erityisesti uusi hallitusohjelma sekä mahdollisesti sen vaikutukset kuntien taloudellista asemaa heikentävästi aiheuttaa suunnitteluun epävarmuutta, mikäli kuntien tulopohjaa kavennetaan verotulojen ja valtionosuuksien kautta.
- Kaupungin käyttötalouden haasteet liittyvät mm. henkilöstökulujen kasvupaineisiin. Keväällä 2023 täsmentyneet kunta-alan työehtosopimusten palkkojen sopimusratkaisut nostavat kaupungin henkilöstökuluja, ja vaikuttavat myös vuoden 2024 taloussuunnitteluun. Lisäksi

inflaatio ja korkojen nousu näkyy läpi organisaation lähes kaikissa kustannuserissä.

- Kaupungin investointitarpeet ovat nyt tavallista korkeammalla tasolla. Myös kaupungin lainakanta on edelleen valtakunnallisesti vertailtuna korkealla tasolla. Tulevien vuosien niin toiminnan kuin investointienkin rahoittaminen tulee olemaan haasteellista, eikä tasapainottelulta ja investointien priorisoinnilta voi välttyä. Tätä ei myöskään helpota, että kaupunkistrategian tavoitteina ovat veroasteen keventäminen ja lainakannan keventäminen.

Opetus- ja kasvatustalouden talousarvion keskeisiä taustaoletuksia vuodelle 2024 ovat:

- Toimintatuotoissa ei ole ennustettavissa merkittävää muutosta vuoteen 2023 verrattuna koko lautakunnan osalta.
- Henkilöstömenot kasvavat sopimuskorotusten takia. Lisäksi esityksessä on huomioitu edellisen lukuvuoden aikana tullut eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen uusi perusopetuslain tulkinta erityisopettajien kelpoisuudesta, minkä johdosta talousarvioesitykseen sisältyy 8 perusopetuksen erityisopettajan viran perustaminen ja arviolta 22 erityisopettajan nimikkeen muutos erityisluokanopettajaksi. Myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien oppilaiden opetuksen kasvu vuonna 2024 suomenkielisten opetuspalveluiden osalta nostaa henkilöstökuluja. Esityksessä on otettu huomioon myös, että henkilöstökulut ovat ylittymässä perusopetuksen vastuualueella vuoden 2023 osalta yhteensä 1 200 000 euroa. Tämä ylitys huomioitiin kaupunginhallituksen talousarvion raamiesityksessä keväällä.
- KuEL eläkemenoperusteinen maksu on muuttunut vuonna 2023 tasausmaksuksi. Tasausmaksut eivät perustu enää henkilöihin eikä palkkakuluihin, vaan tasausmaksu määräytyy kuntien viimeiseksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisen verorahoituksen suhteessa. Kuntaliiton ohjeen mukaan tasausmaksu tulee kirjata varsinaisille palveluluokille. Tasausmaksu kirjataan palveluluokille henkilöstömenojen suhteessa. Tämä muutos aiheuttaa huomattavan muutoksen eläkemaksuissa koko lautakunnan osalta.
- Sivistystoimen toimistotyö on kuormittunut kuluneen vuoden aikana runsaasti. Yhden toimistotyöntekijän lisäämisellä tavoitellaan työtehtävien järjestämistä toisella tavalla kuormittumisen vähentämiseksi ja varmistamaan työtehtävien aikatauluissa pysyminen sekä varaudumme myös tuleviin eläköitymisiin, jottei ns. hiljainen tieto jäisi siirtymättä. Tämä työtehtävä on sivistyskeskuksen ja varhaiskasvatuksen yhteinen 50/50 työjaolla.

- Varhaiskasvatus on joutunut laajentamaan toimintaa Elisabethin, Oravankadun ja Kakaravaaran yksiköillä. Näihin yksiköihin on vuodelle 2024 varattu määrärahat henkilöstökuluihin, vuokriin yms. Varhaiskasvatuksen sopimusten lisääntyminen alle kolmivuotiaiden osalta on lisännyt ryhmiä.
- 1.8.2021 varhaiskasvatuksen asumismaksulaki on muuttunut. Tulorajojen nouseminen tarkoitti sitä, että osalta huoltajista perityt varhaiskasvatusmaksut pienentyivät tai poistuivat kokonaan. Varhaiskasvatuksen vuoden 2022 maksutuottokertymä alentui huomattavasti vuoden 2021 tasosta. Hallitus päätti vuoden 2023 budjettiriihessä edelleen alentaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja 70 miljoonalla eurolla. Vuoden 2024 indeksitarkistuksien vaikutusta ei vielä pystytä ennakoimaan.
- Varhaiskasvatuspalveluiden toimintaa ohjaavaan varhaiskasvatuslakiin on tullut muutoksia 1.8.2020, 1.8.2021 ja 1.8.2022 alkaen. Nämä kaikki muutokset ovat lisänneet varhaiskasvatuksen menoja.
- Perusopetuksen vastuualueella henkilöstömenojen kehityksessä on huomioitu määrärahan ylitys vuodelle 2023, sekä sopimusten mukaiset palkankorotukset ja uudet toimet. Palvelujen ostoissa suurimpana muutoksena ovat ruokapalvelukustannukset, sekä eräät sisäiset laskennalliset erät. Lisäksi vuokratulot ovat kasvaneet huomattavasti vuoden 2023 talousarvioon nähden. Muutokseen vaikuttaa keskeisesti inflaatio, korkokulujen kasvu, sekä uudet valmistuneet tilat. Lisäksi tv-t suunnitelman aiheuttamat lisääntyneet leasingkulut aiheuttavat merkittävää kasvua.
- Lukiokoulutuksen vastuualueella oppivelvollisuuden pidentämiseen ja maksuttoman toisen asteen koulutuksen laajenemiseen on varauduttu talousarvioesityksessä vuodelle 2024. Määrärahat kasvavat erityisesti tarvikkeiden ostoissa 16,7 % ja vuokratulussa 33,6 % (kiinteistökulut sekä leasingvuokrat opiskelijoiden tv-t-hankintojen osalta). Lisäksi ylioppilastutkintomaksut sisältyvät ensimmäistä kertaa talousarvioon uutena määrärahana.

Sivistyskeskus ja taloushallintopalvelut ovat laatineet liitteeseen A lautakunnan käyttötalouden talousarvioesityksen vuodelle 2024;

Liite A § 78

Käyttötalouden talousarvioesitys

Vastuualueet ovat päivittäneet vuoden 2024 talousarvioesityksensä omat kaupunkistrategiaan perustuvat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit TargetorPro-järjestelmään.

Lautakunnan tavoitteet ja toimenpiteet ja mittarit esitetään vastuualueittain vuodelle 2024;

Liite B § 78

Lautakunnan toimenpiteet ja mittarit vastuualueittain vuodelle 2024

Investoinnit 2024–2026

Investointiosassa olevat uusien tilojen toteuttamiseen ja kalustamiseen suunnattavat määrärahat tulee varata taloussuunnitelmaan siten kuin valtuuston päätös hankkeiden toteutusvuosista edellyttää. Lisäksi esityksessä on vuosittaisia kohdeinvestointeja.

Sivistystoimi ja tekninen palvelukeskus on koonnut liitteeseen C lautakunnan tulevan vuoden talousarvion investointiosan;

Liite C § 78 Talousarvion investointiosa

Sivistysjohtaja

Lautakunta päättää hyväksyä

- 1 opetus- ja kasvatustalouden talousarvioehdotuksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosille 2025–2026
- 2 lautakuntaa koskevat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- 3 ehdotuksen investoinneista vuosille 2024–2026

Päätös

Lautakunta hyväksyi päätösesityksen ja tarkisti pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.